

Ochrona zdrowia w województwie opolskim w 2020 r.

29.11.2021 r.

↓ 69,8

**Dynamika liczby leczonych
w szpitalach ogólnych w relacji
do 2012 r.**

W 2020 r. w odniesieniu do 2012 r. zwiększyła się liczba pensjonariuszy w placówkach opieki długoterminowej oraz nieznacznie wzrosła liczba szpitali ogólnych. W ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono mniej porad niż w 2012 r. Zmniejszyła się liczba aptek ogólnodostępnych oraz punktów aptecznych. Względem 2012 r. mniejszej liczbie osób udzielono świadczenia medycznego w miejscu zdarzenia.

Ogłoszenie w Polsce w 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego i związane z tym ograniczenia miały istotny wpływ na zakres świadczonych usług w obszarze ochrony zdrowia i opiece społecznej.

Stacjonarna opieka zdrowotna

Całodobowej opieki w trybie stacjonarnym udzielają mieszkańcom m.in. szpitale ogólne oraz placówki długoterminowej opieki zdrowotnej.

Podobnie jak przed rokiem, w końcu 2020 r. w województwie opolskim działało 29 stacjonarnych szpitali ogólnych, które dysponowały łącznie 4,0 tys. łóżek. W skali roku liczba łóżek zwiększyła się w województwie o 4,8%. W porównaniu z 2012 r. liczba szpitali w województwie zwiększyła się o 3,6% przy jednoczesnym spadku liczby łóżek o 19,1%.

W końcu 2020 r. na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 41 łóżek w szpitalach ogólnych, natomiast w 2012 r. – 49

Tablica 1. Szpitale ogólne

Stan w dniu 31 grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2019	2020		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2019=100
Placówki	28	29	29	103,6	100,0
Łóżka ^a	4973	3839	4022	80,9	104,8
Leczeni ^b (w ciągu roku) w tys.	191,9	182,3	133,9	69,8	73,4

a łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. b łącznie z ruchem międzyoddziałowym.

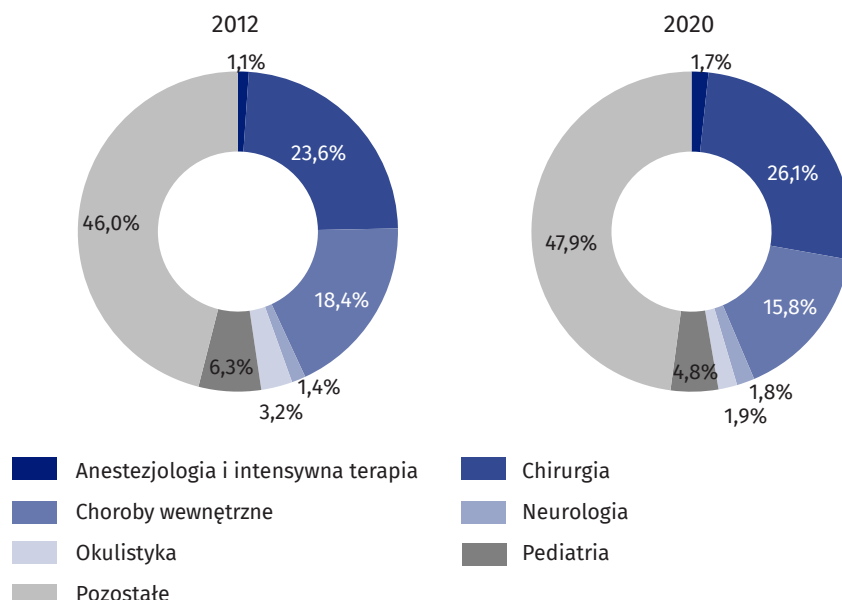
Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W 2020 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) leczonych było w województwie 115,0 tys. osób (w tym 12,5 tys. osób do 18 roku życia), tj. mniej o 27,1% w porównaniu z 2019 r. oraz o 30,4% w relacji do 2012 r.

Chorzy (łącznie z międzyoddziałowym ruchem) najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych i w 2020 r. stanowili w województwie 26,1% wszystkich leczonych w szpitalach ogólnych (przed rokiem – 26,5%, w 2012 r. – 23,6%).

Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w 2020 r. przypadało w województwie opolskim średnio 29 pacjentów (bez międzyoddziałowego ruchu) wobec 41 przed rokiem oraz 33 w 2012 r.

Wykres 1. Struktura leczonych^a w szpitalach ogólnych według oddziałów

a łącznie z ruchem międzyoddziałowym.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Średni czas pobytu chorego na oddziale szpitalnym w 2020 r. wynosił w województwie 5,7 dnia wobec 5,5 dnia przed rokiem oraz 6,3 dnia w 2012 r.

Poza szpitalami funkcjonującymi w trybie stacjonarnym, w województwie opolskim na koniec 2020 r. działalność medyczną prowadziły również 3 szpitale dzienne.

Oprócz szpitali, w 2020 r. w ramach długoterminowej opieki zdrowotnej obejmującej: zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja i oddziały opieki paliatywnej oraz placówki typu psychiatrycznego 25 placówek zapewniało mieszkańcom województwa opolskiego całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz opiekę w terminalnym stadium życia. W skali roku liczba placówek świadczących tego typu usługi uległa zmniejszeniu w województwie o 10,7%, natomiast względem 2012 r. nie zmieniła się.

Tablica 2. Długoterminowa opieka zdrowotna^a

Stan w dniu 31 grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2019	2020		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2019=100
Placówki	25	28	25	100,0	89,3
w tym zakłady opiekuńczo-lecznicze ^b	20	20	18	90,0	90,0
Łóżka	1001	1179	1128	112,7	95,7
w tym w zakładach opiekuńczo-leczniczych ^b	934	1050	1034	110,7	98,5
Leczeni (w ciągu roku)	2741	3139	2755	100,5	87,8
w tym w zakładach opiekuńczo-leczniczych ^b	1797	1904	1782	99,2	93,6

a Obejmują: zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja i oddziały opieki paliatywnej oraz zakłady typu psychiatrycznego. b łącznie z zakładami opiekuńczo-leczniczymi typu psychiatrycznego.

Źródło: w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

Pośród wszystkich placówek najwięcej odnotowano zakładów opiekuńczo-leczniczych (łącznie z placówkami typu psychiatrycznego), które w końcu 2020 r. stanowiły w województwie 72,0%. Ich udział w porównaniu z 2019 r. zwiększył się o 0,6 p. proc., natomiast w relacji do 2012 r. obniżył się o 8,0 p. proc.

Placówki opieki długoterminowej w województwie opolskim na koniec 2020 r. dysponowały łącznie 1,1 tys. łóżek, co w skali roku oznacza spadek o 4,3%, natomiast w relacji do 2012 r. wzrost o 12,7%. Spośród ogółu dostępnych łóżek w województwie zdecydowaną większość oferowały zakłady opiekuńczo-lecznicze i ich udział w końcu 2020 r. ukształtował się na poziomie 91,7%, tj. o 2,6 p. proc. wyższym niż przed rokiem, ale o 1,6 p. proc. niższym niż w 2012 r.

Na 100 tys. ludności w 2020 r. przypadało w województwie średnio 115 łóżek wobec 120 przed rokiem oraz 99 w 2012 r.

Placówki działające na terenie województwa opolskiego w 2020 r. zapewniły opiekę w trybie stacjonarnym 2,8 tys. osób. Liczba leczonych w porównaniu z 2019 r. zmniejszyła się w województwie o 12,2%, natomiast w stosunku do 2012 r. wzrosła o 0,5%. Najliczniejszą grupę w 2020 r. stanowili pensjonariusze zakładów opiekuńczo-leczniczych, a ich liczba ukształtowała się w województwie na poziomie 1,8 tys., natomiast udział wynosił 64,7% ogółu leczonych i był wyższy od notowanego przed rokiem, ale niższy względem 2012 r. (odpowiednio: o 4,0 p. proc. oraz o 0,9 p. proc.).

Średni pobyt pensjonariusza w placówkach długoterminowej opieki zdrowotnej w 2020 r. wynosił w województwie 136 dni i był dłuższy względem 2019 r. o 16 dni, natomiast w relacji do 2012 r. krótszy o 52 dni.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Na koniec 2020 r. na terenie województwa opolskiego świadczeń medycznych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielały mieszkańcom 747 podmioty lecznicze, spośród których 75,8% zlokalizowanych było w miastach. W stosunku do 2019 r. zarówno liczba przychodni jak i praktyk lekarskich uległa zmniejszeniu (odpowiednio: o 2,9% oraz o 8,1%). W relacji do 2012 r. liczba przychodni zwiększyła się w województwie o 2,7%, natomiast liczba praktyk lekarskich zmalała o 25,1%.

Na 1 mieszkańca w 2020 r. przypadało średnio 6,4 porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, natomiast w 2012 r. – 6,6

Tablica 3. Ambulatoryjna opieka zdrowotna
Stan w dniu 31 grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2019	2020		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2019=100
Przychodnie	518	548	532	102,7	97,1
Praktyki lekarskie ^a	287	234	215	74,9	91,9
Porady ^b udzielone w tys. (w ciągu roku)	6656,1	7253,0	6236,8	93,7	86,0
lekarskie	6044,9	6592,3	5742,2	95,0	87,1
stomatologiczne	611,2	660,8	494,6	80,9	74,8

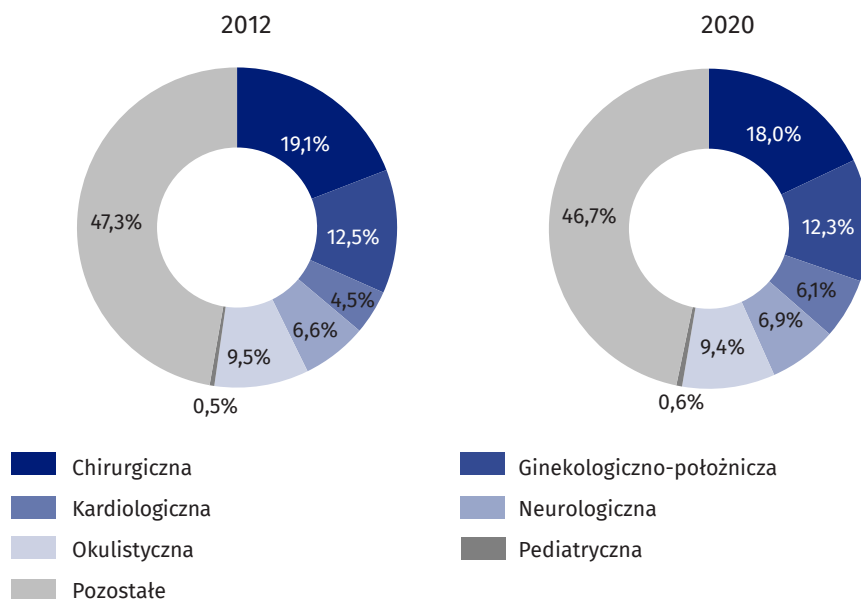
a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów; bez porad z izb przyjęć udzielanych pacjentom niehospitalizowanym; w 2012 r. bez porad udzielonych w nocnej i świątecznej opiece zdrowotnej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W 2020 r. we wszystkich placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie udzielono łącznie 6236,8 tys. porad. W porównaniu z 2019 r. ich liczba zmalała o 14,0% oraz o 6,3% względem 2012 r. Na 1 mieszkańca przypadało średnio 6,4 porad wobec 7,4 przed rokiem oraz 6,6 w 2012 r.

W ogólnej liczbie udzielonych porad ambulatoryjnych w województwie opolskim w 2020 r. zdecydowaną większość (92,1%) stanowiły porady lekarskie. Ich liczba zmniejszyła się w województwie zarówno w stosunku do 2019 r., jak i w porównaniu z 2012 r. (odpowiednio: o 12,9% oraz o 5,0%). Wśród wszystkich zrealizowanych porad lekarskich (z wyłączeniem porad udzielonych w nocnej i świątecznej opiece zdrowotnej) w 2020 r. co drugą udzielono w podstawowej, a co trzecią w specjalistycznej opiece zdrowotnej.

Wykres 2. Struktura porad udzielonych w specjalistycznej lekarskiej opiece zdrowotnej według typu poradni

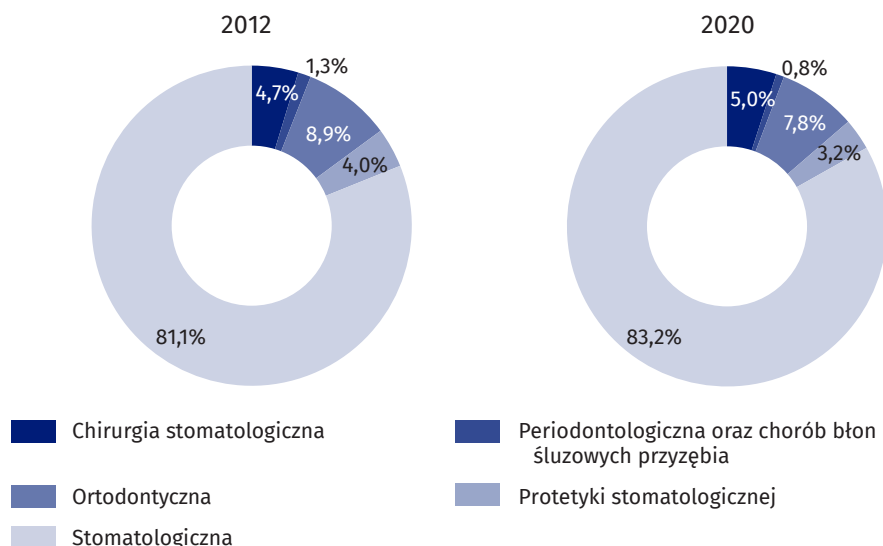

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W zakresie specjalistycznej lekarskiej opieki zdrowotnej w województwie opolskim w 2020 r., najczęściej świadczeń medycznych udzielano w poradniach chirurgicznych. Ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad w omawianym zakresie ukształtował się w województwie na poziomie 18,0% i zmniejszył się zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2012 r. (odpowiednio: o 0,4 p. proc. oraz o 1,1 p. proc.).

Porady stomatologiczne świadczone w poradniach: chirurgii stomatologicznej, ortodontycznych, periodontologicznych oraz chorób błon śluzowych przyzębia, stomatologicznych i protetyki stomatologicznej w 2020 r. stanowiły 7,9% ogólnej liczby porad świadczonych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie opolskim (przed rokiem – 9,1%, a w 2012 r. – 9,2%).

Wykres 3. Struktura porad udzielonych w specjalistycznej stomatologicznej opiece zdrowotnej według typu poradni

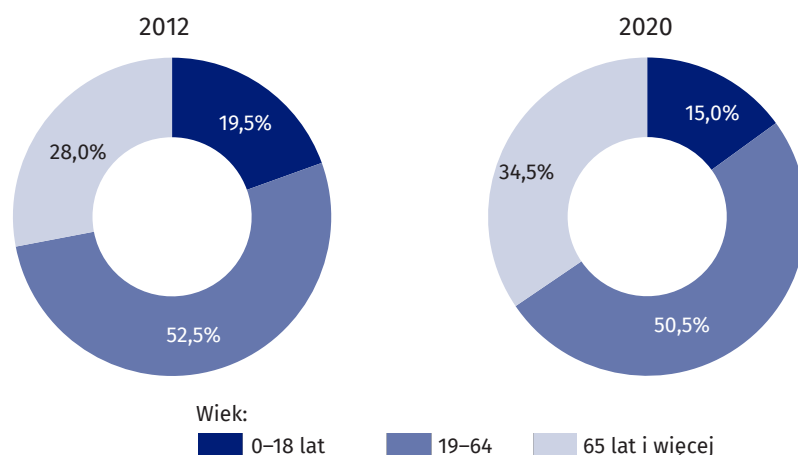
Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Liczba udzielonych porad stomatologicznych w skali roku zmniejszyła się o 25,2%, natomiast w stosunku do 2012 r. o 19,1%. Spośród wszystkich porad udzielonych w ramach specjalistycznej stomatologicznej opieki zdrowotnej najwięcej świadczeń w województwie opolskim udzielono w poradniach stomatologicznych. Ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad stomatologicznych w 2020 r. kształtował się na poziomie 83,2% wobec 81,7% przed rokiem oraz 81,1% w 2012 r.

Ponad połowę porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych) udzielono kobietom. Liczba świadczeń medycznych udzielonych kobietom w 2020 r. ukształtowała się w województwie opolskim na poziomie 3583,1 tys. i w porównaniu z 2019 r. uległa zmniejszeniu o 14,2%, a w relacji do 2012 r. o 3,2%.

Biorąc pod uwagę udzielone porady według grup wieku świadczeniobiorców (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych) najczęściej były one udzielane pacjentom w grupie wieku 19–64 lata. W 2020 r. udzielono ich 3149,0 tys., co stanowiło 50,5% wszystkich świadczonych usług ambulatoryjnych w województwie opolskim. W odniesieniu do 2019 r. liczba porad medycznych udzielonych omawianej grupie świadczeniobiorców uległa zmniejszeniu w województwie o 9,8%, ale udział zwiększył się o 2,3 p. proc. Względem 2012 r. zmniejszeniu uległa zarówno liczba świadczonych usług, jak i udział (odpowiednio: o 9,9% oraz o 2,0 p. proc.). Liczba porad udzielonych najmłodszej grupie pacjentów, tj. w wieku 0–18 lat w 2020 r. wynosiła 933,9 tys. i względem roku poprzedniego zmalała w województwie o 28,6%, natomiast w odniesieniu do 2012 r. o 28,2%. Osobom w najstarszej grupie wieku (tj. powyżej 65 roku życia) w 2020 r. udzielono w województwie o 12,2% mniej porad niż przed rokiem, ale o 15,6% więcej niż w 2012 r., a ich udziały zwiększyły się odpowiednio: o 0,7 p. proc. oraz o 6,5 p. proc.

Wykres 4. Struktura porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej według grup wieku świadczeniobiorców

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W końcu grudnia 2020 r. w województwie opolskim 86,6% podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej było przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Spośród nich 75,1% wyposażono w pochylnie/podjazdy/platformy ułatwiające wejście do budynku, a 31,4% w windę.

Tablica 4. Podmioty^a ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych

Stan w dniu 31 grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych		2012=100	2019=100
Ogółem	638	685	647	101,4
w tym posiadające:				
Pochylnie/podjazdy/platformy	489	518	486	99,4
Drzwi automatycznie otwierane	54	74	75	138,9
Windy	144	205	203	141,0

a W jednej placówce może występować jednocześnie kilka typów udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W stosunku do grudnia 2019 r. poziom przystosowania jednostek świadczących usługi w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej do potrzeb osób niepełnosprawnych (wyrażony relacją liczby jednostek posiadających co najmniej jedno usprawnienie dla osób z niepełnosprawnościami do ogółu placówek funkcjonujących na danym terenie)

W 2020 r. średnio 9 na 10 podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie posiadało co najmniej jedno udogodnienie dla osób niepełnosprawnych

uległ pogorszeniu, natomiast względem grudnia 2012 r. poprawił się. Liczba podmiotów leczniczych wyposażonych w co najmniej jedno udogodnienie dla osób niepełnosprawnych w skali roku zmniejszyła się o 5,5%, natomiast w relacji do 2012 r. zwiększyła się o 1,4%.

W skali roku najbardziej korzystna zmiana dotyczyła wyposażenia placówek w drzwi automatycznie otwierane. Liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, które wprowadziły tego typu udogodnienie dla osób niepełnosprawnych zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 1,4%. Względem 2012 r. największą poprawę zanotowano w zakresie doposażenia placówek w windy (o 41,0%).

Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne

Na koniec 2020 r. na terenie województwa opolskiego 328 placówek zaopatrywało mieszkańców w leki i środki medyczne. Liczba aptek ogólnodostępnych oraz punktów aptecznych uległa zmniejszeniu zarówno względem 2019 r., jak i w stosunku do 2012 r.

Tablica 5. Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne

Stan w dniu 31 grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2019	2020		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2019=100
Apteki	303	304	291	96,0	95,7
w tym pełniące dyżury nocne	150	94	88	58,7	93,6
Punkty apteczne	42	43	37	88,1	86,0

Spośród ogólnej liczby działających w województwie w 2020 r. aptek ogólnodostępnych 30,2% pełniło dyżur nocny (w 2019 r. – 30,9%, a w 2012 r. – 49,5%).

W województwie opolskim w końcu grudnia 2020 r. spośród ogółu działających aptek ogólnodostępnych oraz punktów aptecznych 78,0% było przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tablica 6. Apteki ogólnodostępne oraz punkty apteczne^a przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych

Stan w dniu 31 grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2019	2020		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2019=100
Ogółem	253	268	256	101,2	95,5
w tym posiadające:					
Pochylnie/podjazdy/platformy	169	185	170	100,6	91,9
Drzwi automatycznie otwierane	19	27	24	126,3	88,9
Windy	9	7	7	77,8	100,0

a W jednej placówce może występować jednocześnie kilka typów udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

Najczęściej występujące udogodnienia to pochylnie/podjazdy/platformy (66,4% spośród ogólnej liczby podmiotów posiadających udogodnienia w 2020 r.). W skali roku liczba podmiotów posiadających infrastrukturę techniczną dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych zmniejszyła się w województwie o 12 jednostek (tj. o 4,5%), natomiast w relacji do 2012 r. wzrosła o 3 jednostki (o 1,2%).

Ratownictwo medyczne oraz pomoc doraźna

Na koniec 2020 r. w województwie opolskim pomoc medyczną w nagłych przypadkach świadczyły 52 jednostki systemu ratownictwa medycznego, w skład którego wchodziły 44 zespoły ratownictwa medycznego (w tym 12 specjalistycznych), 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz 1 lotnicze pogotowie ratunkowe. W skali roku baza wymienionych jednostek w województwie nie uległa zmianie, natomiast w relacji do 2012 r. zwiększyła się o 10,6%.

W końcu 2020 r. średnio co 3 apteka ogólnodostępna w województwie opolskim świadczyła dyżury nocne, natomiast w 2012 co 2

W 2020 r. ponad ¾ aptek ogólnodostępnych oraz punktów aptecznych w województwie opolskim posiadało minimum jedno usprawnienie dla osób niepełnosprawnych

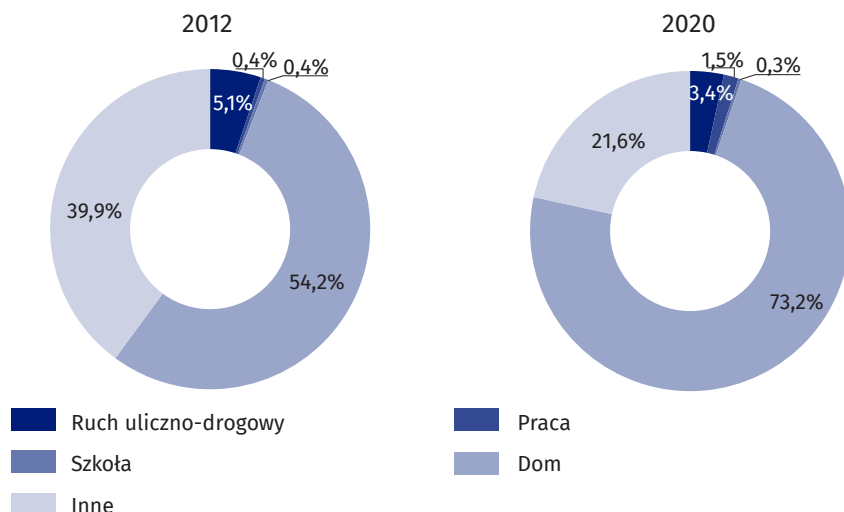
Na 1 jednostkę systemu ratownictwa medycznego w końcu 2020 r. przypadło 18784 mieszkańców województwa opolskiego, natomiast w 2012 r. – 21494 osoby

Tablica 7. Ratownictwo medyczne

Stan w dniu 31 grudnia

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2019	2020		
	w liczbach bezwzględnych			2012=100	2019=100
Jednostki systemu ratownictwa medycznego	47	52	52	110,6	100,0
w tym zespoły ratownictwa medycznego	41	44	44	107,3	100,0
Wyjazdy na miejsce zdarzenia	63940	71985	65411	102,3	90,9
Osoby, którym udzielono świadczenia medycznego w miejscu zdarzenia	67452	72539	65522	97,1	90,3

Z podmiotami systemu ratownictwa medycznego w końcu 2020 r. współpracowały również 4 izby przyjęć, a ich liczba w województwie zarówno względem 2019 r., jak i 2012 r. nie zmieniła się.

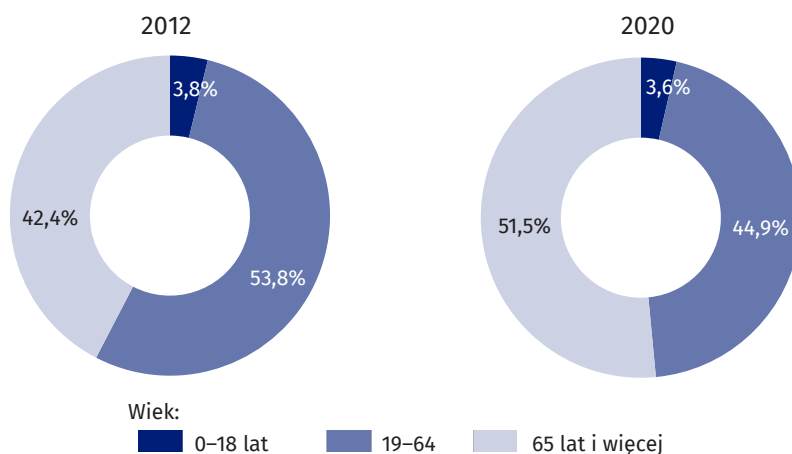
Wykres 5. Struktura wyjazdów jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia

W 2020 r. w województwie opolskim zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 65,4 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia. W skali roku ich liczba uległa zmniejszeniu o 9,1%, a w odniesieniu do 2012 r. wzrosła o 2,3%. Biorąc pod uwagę miejsce zdarzenia zespoły ratownictwa najczęściej wyjeżdżały do domu pacjenta.

Na terenie województwa opolskiego z pomocy ratowników medycznych w 2020 r. skorzystało łącznie 65,5 tys. osób, tj. mniej o 9,7% niż przed rokiem oraz o 2,9% niż w 2012 r. Częściej pomocy w nagłych przypadkach udzielano kobietom. Wśród ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach ratownictwa medycznego w 2020 r. kobiety stanowiły 52,8% wobec 47,2% dla mężczyzn. Udział kobiet korzystających z pomocy ratowników medycznych zwiększył się względem roku poprzedniego o 4,0 p. proc., natomiast w stosunku do 2012 r. o 2,6 p. proc.

Spośród osób, którym udzielono świadczeń medycznych większość stanowiły osoby w grupie wieku 65 lat i więcej. W 2020 r. ich udział w województwie ukształtował się na poziomie 51,6% i względem 2019 r. zwiększył się o 2,6 p. proc., a w relacji do 2012 r. o 9,2 p. proc.

Wykres 6. Struktura osób, którym udzielono świadczenia medycznego w miejscu zdarzenia według grup wieku

Doraźnej pomocy medycznej w trybie ambulatoryjnym (niezakończonym hospitalizacją) w 2020 r. udzielały w województwie 4 izby przyjęć oraz 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Łącznie z ich usług skorzystało 64,1 tys. pacjentów, co względem 2019 r. oznacza spadek o 29,7%, a w odniesieniu do 2012 r. wzrost o 2,3%.

W 2020 r. najczęściej udzielano pomocy pacjentom w poradniach chirurgicznych (łącznie z chirurgią urazowo-ortopedyczną oraz neurochirurgią) – 45,1% ogółu osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego (w 2019 r. – 51,8%, a w 2012 r. – 51,1%).

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Opolu
Dyrektor Janina Kuźmicka
Tel: 77 453 14 52

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy
Urzędu Statystycznego w Opolu
Monika Bartel
Tel: 510 993 210

www.opole.stat.gov.pl

[@Opole_STAT](https://twitter.com/Opole_STAT)

[@USOpole](https://www.facebook.com/USOpole)

Powiązane opracowania

[Ochrona zdrowia w województwie opolskim w 2019 r.](#)

[Ochrona zdrowia w województwie opolskim w 2018 r.](#)

[Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych w podmiotach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie opolskim w 2019 r.](#)

[Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego 2020](#)

[Warunki życia ludności w województwie opolskim w latach 2018-2019](#)

[Województwo opolskie w liczbach w latach 2018-2019](#)

[Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2019](#)

[Województwo opolskie 2019 - podregiony, powiaty, gminy](#)

[Dostępność usług zdrowotnych i opiekuńczych w województwie opolskim w latach 2010–2015](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Zdrowie i ochrona zdrowia](#)